

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/104/2022
Identifikačné číslo spisu:	1114200037
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1114200037.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. v spore žalobcu Y. C., narodeného XX. Z. XXXX, H., H. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Júliusom Jánošíkom, Bratislava, Klincová 35, proti žalovaným 1/ Slovenskej republike, za ktorú koná I. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Bratislava, Pribinova 2, II. Národná rada Slovenskej republiky, Bratislava, Nám. Alexandra Dubčeka 1, 2/ Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Bratislava, Pribinova 2, o uplatnenie práva na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4C/1/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. januára 2022 sp. zn. 9Co/105/2021 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaným voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 06. júla 2021 sp. zn. 4C/1/2014 zamietol žalobu, zamietol návrh na prerušenie konania a žalovaným nepriznal nárok na náhradu trov konania. Z dôvodov rozsudku vyplýva, že žalobca sa ako bývalý policajt domáhal ochrany pred diskrimináciou, ktorá mala spočívať v zmene spôsobu výpočtu valorizácie výsluhových dôchodkov po zmene zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 328/2002 Z. z.“) zákonom č. 185/2012 Z. z., účinnnej od 30. júna 2012. Namietal existenciu diskriminácie dávkovej, personálnej, rozpočtovej a dotačnej vo vzťahu k žalovanej 1/ zastúpenej Ministerstvom vnútra SR a diskrimináciu legislatívnu vo vzťahu k žalovanej 1/ zastúpenej Národnou radou SR; namietal aj porušenie ústavného princípu právneho štátu a práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Tvrdil, že zo strany žalovaných došlo voči jeho osobe k nerovnakému zaobchádzaniu z dôvodu iného postavenia oproti starobným dôchodcom doplnením odseku 13 do § 68 zák. č. 328/2002 Z. z.. Na základe predmetnej novely sa zvyšovali dávky výsluhového zabezpečenia len v kalendárnom roku, v ktorom sa funkčné platy príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Slovenskej informačnej služby a Národného bezpečnostného

úradu, ako aj stupnica platových taríf príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, funkčné platy colníkov alebo hodnotné platy profesionálnych vojakov zvyšovali na základe zákona o štátnom rozpočte viac ako o 0 %. Žalobca diskrimináciu výsluhových dôchodcov voči starobným dôchodcom videl v dátume valorizácie, keďže sa výsluhovým dôchodcom valorizoval výsluhový dôchodok o 6 mesiacov neskôr, ako aj v podmieňovaní zvyšovania funkčných platov zákonom o štátnom rozpočte. Žalobca sa tiež domáhal uloženia žalovanej 1/, za ktorú koná Ministerstvo vnútra SR a žalovanému 2/ povinnosti napraviť protiprávny stav tým, že žalobcovi priznajú nárok na valorizáciu výsluhovej dávky za rok 2012 v zmysle zák. č. 328/2002 Z. z. v znení pred prijatím zákona č. 185/2012 Z. z. a povinnosti zaplatiť mu sumu 500 eur a žalovanej 1/, za ktorú koná Národná rada SR, povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 500 eur. Po pripustení zmeny žaloby sa žalobca domáhal aj určenia, že podmienky zvyšovania dávok výsluhového zabezpečenia v zmysle čl. IV zák. č. 185/2012 Z. z., ktorý bol novelizovaný § 68 zák. č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou dňa 30. júna 2012 v porovnaní s podmienkami zvyšovania dôchodkových dávok podľa § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom k 30. júna 2012 sú v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania.

1.1. Súd prvej inštancie aplikoval § 2 ods. 1, 3, § 2a ods. 1 - 3, § 6 ods. 1, § 9 ods. 1 - 3, § 11 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení účinnom v čase účinnosti zákona č. 185/2012 Z. z. (ďalej len „zák. č. 365/2004 Z. z.“ alebo „antidiskriminačný zákon“), § 81 ods. 3 zák. č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov, čl. IV zák. č. 185/2012 Z. z., ktorým sa s účinnosťou od 30. júna 2012 novelizoval zák. č. 328/2002 Z. z. doplnením ods. 13 v § 68, § 68 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z. účinného do 29. júna 2012.

1.2. O zamietnutí žaloby voči žalovanej 1/ okresný súd rozhodol z dôvodu nedostatku jej pasívnej legitímácie. Konštatoval, že na konanie vo veciach výsluhových dôchodkov policajtov nie je oprávnená a povinná Slovenská republika, ale s poukazom na § 81 ods. 3 písm. a) zák. č. 328/2002 Z. z. útvar sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra SR (žalovaný 2/). Vo vzťahu k žalovanej 1/, za ktorú koná Národná rada SR uviedol, že činnosť zákonodarného zboru spočívajúca v prijatí právneho predpisu nemôže byť posudzovaná podľa antidiskriminačného zákona, pretože legislatívny proces a jeho výsledok, teda prijatie právnej normy, nemôže naplniť znaky diskriminácie; právny predpis môže byť posudzovaný len z hľadiska jeho súladu s Ústavou SR.

1.3. Vychádzajúc zo skutkového zistenia, že do 29. júna 2012 boli dôchodky výsluhových dôchodcov aj starobných dôchodcov valorizované rovnakým spôsobom, od 30. júna 2012 do 30. apríla 2013 bol spôsob výpočtu valorizácie dôchodkov výsluhových dôchodcov podmienený zvýšením funkčných platov príslušníkov Policajného zboru (atď.) na základe zákona o štátnom rozpočte o viac ako o 0 % okresný súd konštatoval, že novelizáciou zák. č. 328/2002 Z. z. zákonom č. 185/2012 Z. z. u žalobcu nedošlo k zániku nároku na výsluhový dôchodok, k jeho zníženiu ani k zastaveniu jeho valorizácie, došlo iba k zmene spôsobu jej výpočtu. Konkrétne sa výsluhové dôchodky v zmysle tejto zmeny zvyšovali za predpokladu platovej valorizácie v ozbrojených zložkách v kalendárnom roku. V roku 2012 k zvýšeniu funkčných platov príslušníkov Policajného zboru nedošlo, nedošlo potom ani k valorizácii výsluhových dôchodkov. Zmena zákona spočívajúca len v zmene spôsobu výpočtu valorizácie, týkajúca sa rovnako všetkých výsluhových dôchodcov, nespôsobila diskrimináciu žalobcu a nepovažuje sa za diskriminačné konanie a žalovaný 2/ sa postupom v zmysle vtedy platného a účinného zák. č. 328/2002 Z. z. pri ne/valorizácii výsluhových dôchodkov nemohol dopustiť diskriminácie žalobcu.

1.4. Žalobca si za komparátora podľa okresného súdu nesprávne zvolil starobných dôchodcov, ktorým oproti výsluhovým dôchodcom zostal zachovaný spôsob výpočtu valorizácie dôchodku aj po nadobudnutí účinnosti zák. č. 185/2012 Z. z.. Súd prvej inštancie zdôvodnil, že práva a zákonné nároky poistencov vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia upravuje zák. č. 461/2003 Z. z., kým práva a zákonné nároky v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov upravuje zák. č. 328/2002 Z. z. Ide o dve odlišné skupiny osôb, pretože výsluhový dôchodok nie je dávkou totožnou so starobným dôchodkom, nepokrývajú tú istú sociálnu udalosť a totožný nie je ani spôsob určenia ich sumy. V obdobnej situácii vo vzťahu k žalobcovi ako poberateľovi výsluhového dôchodku by bol iný poberateľ výsluhového dôchodku, napríklad policajt, ktorým bol aj žalobca. Žalobca teda nepreukázal, že by došlo ku konaniu v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania pri spôsobe výpočtu dávok výsluhového a starobného dôchodku, keď nepreukázal nepriaznivé zaobchádzanie s niekým iným v

obdobnej situácii.

1.5. Návrh žalobcu na prerušenie konania za účelom požiadania Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj „Súdny dvor“) o rozhodnutie o predbežnej otázke, a to o súlade § 68 ods. 13 zák. č. 328/2002 Z. z. v znení zák. č. 185/2012 Z. z. s ustanovením čl. 2 Zmluvy o založení Európskej únie podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie okresný súd s poukazom na zásadu hospodárnosti konania a na záver o nedôvodnosti žaloby zamietol. Poznamenal, že v posudzovanom spore išlo len o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov a nevyskytla sa žiadna predbežná otázka podľa medzinárodnej zmluvy, ktorú by bolo potrebné riešiť podaním žiadosti na Súdny dvor, a preto nedošlo ani k naplneniu predpokladov podľa § 162 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej v texte tiež „CSP“), predtým § 109 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku.

1.6. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP s tým, že žalovaní boli v konaní v plnom rozsahu úspešní, no náhradu trov konania si neuplatnili.

2. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 27. januára 2022 sp. zn. 9Co/105/2021 rozsudok súdu prvej inštancie v (odvolaní žalobcu pozn. dovolacieho súdu) napadnutých výrokoch I. a III. potvrdil, odvolanie proti výroku II. odmietol a rozhodol, že žalovaní 1/, 2/ nemajú voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd vychádzal o. i. z procesných ustanovení § 470 ods. 1 a § 387 ods. 1, 2 CSP. Na zdôraznenie správnosti rozsudku okresného súdu uviedol, že v skutkovo a právne obdobnej veci Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/1/2014 žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudkom sp. zn. 9Co/327/2015 rozsudok okresného súdu potvrdil dospejúc k záveru, že žalovaný sa nemohol dopustiť akejkoľvek diskriminácie žalobcu pri valorizácii, resp. nevalorizácii dávok výsluhového zabezpečenia, keďže vychádzal zo zák. č. 328/2002 Z. z. a v prípade starobných dôchodcov a výsluhových dôchodcov ide o dve odlišné skupiny osôb. Porovnávať zvyšovanie dávok z dvoch rozdielnych systémov nie je dôvodné (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžso/75/2012 zo dňa 31. júla 2012). Dovolanie žalobcu bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) zo dňa 13. marca 2019 sp. zn. 7Cdo/104/2018 odmietnuté. Postup a rozhodnutia odvolacieho aj najvyššieho súdu boli preskúmané Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý rozhodnutím sp. zn. II. ÚS 269/2019 z 02. októbra 2019 ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V právnej vete svojho rozhodnutia Ústavný súd uviedol, že: „I. Podľa § 81 ods. 3 písm. a) zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), v zmysle ktorého dávky výsluhového zabezpečenia priznáva, zvyšuje, znižuje, vypláca, zastavuje a odníma policajtovi útvar sociálneho zabezpečenia, na (správne) konanie (v zmysle § 83 a nasl. zákona o sociálnom zabezpečení) vo veciach týchto dávok je oprávnený útvar sociálneho zabezpečenia, a nie priamo Slovenská republika (žalovaná). V právnej veci žaloby preto nie je daná ani pasívna vecná legitimácia žalovanej (Slovenská republika, v mene ktorej koná I. Ministerstvo vnútra, II. Národná rada Slovenskej republiky). II. Zmenou právnej úpravy valorizácie dávky výsluhového zabezpečenia (výsluhového dôchodku) došlo k zmene spôsobu jeho valorizácie a takáto zmena týkajúca sa rovnako všetkých bývalých príslušníkov Policajného zboru nemôže byť považovaná za diskriminačnú. Výsledok rokovania o návrhoch zákonov Národnej rady Slovenskej republiky ako zákonodarného orgánu, t. j. prijatie zmeny zákona, nemôže napĺňať znaky diskriminácie v zmysle zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov. Totiž zákon (prípadne jeho zmena) môže byť podrobený „iba“ ústavnému prieskumu podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o súlade zákonov s ústavou (vrátane čl. 12 ods. 2 ústavy o zákaze diskriminácie) a kým o zákone Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o jeho súlade nevysloví jeho nesúlad, platí prezumpcia jeho ústavnosti“. Odvolací súd v posudzovanom spore nezistil dôvod odchyliť sa od týchto právnych záverov.

2.2. K zamietnutiu návrhu žalobcu na prerušenie konania (výrok II.) odvolací súd uviedol, že Civilný sporový poriadok v § 357 písm. n) pripúšťa odvolanie voči uzneseniu o prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164 CSP, teda iba proti pozitívnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorým konanie prerušil (podľa tam uvedených zákonných ustanovení). Ak súd rozhodne negatívne, teda konanie nepreruší, keď zamietol návrh na prerušenie konania, odvolanie prípustné nie je (uznesenie

najvyššieho súdu zo 04. decembra 2018 sp. zn. 1Obo/15/2018). Odvolací súd preto odvolanie žalobcu proti výroku rozsudku, ktorým zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania podľa § 386 písm. c) CSP, odmietol.

2.3. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalovaní 1/ a 2/ mali v odvolacom konaní plný úspech a vznikol im voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, no záujem o náhradu trov konania neprejavili a podľa obsahu spisu im žiadne trovy nevznikli. Ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku (keďže žiadne jeho ustanovenie takúto situáciu nerieši), zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť tak, že sa jej nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej len „dovolateľ“) z dôvodu podľa § 420 písm. e), písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku navrhnúť, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania.

3.1. Existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP videl dovolateľ v tom, že konajúce súdy neumožnili rozhodovanie Súdnemu dvoru Európskej únie o predbežnej otázke, a to bez uvedenia dôvodov zamietnutia návrhu žalobcu na prerušenie konania. V tejto súvislosti vytkol rozsudkom súdov nižších inštancií aj nedostatok riadneho odôvodnenia spočívajúci v nevyužití argumentácie založenej na medzinárodnej, najmä európskej právnej úprave.

3.2. Vádu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP videl dovolateľ v nedostatočnom odôvodnení rozsudku, v jeho nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti. Tvrdil, že napriek jeho poukazu na právnu úpravu a existujúcu judikatúru, v zmysle ktorej je pre konštatovanie diskriminácie postačujúca existencia porovnateľnosti situácie, konajúce súdy bez odôvodnenia požadovali totožnosť (identitu) situácie. Súdny právne argumenty žalobcu ignorovali a nevysporiadali sa s nimi.

3.3. Existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP odôvodnil dovolateľ právnym posúdením „otázky tzv. komparátora, kedy súdy oboch inštancií prijali právny záver o nevyhnutnosti totožnosti (identity) oboch porovnávaných komparátorov“. Podľa žalobcu pre ochranu pred diskrimináciou nie je nevyhnutná totožnosť porovnávaných subjektov, ale ich obdobnosť. Na podporu uvedeného citoval z nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 17/08, PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, PL. ÚS 8/04 a ďalej z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci C-147/08 a zopakoval svoju skutkovú argumentáciu zo základného konania.

4. Žalovaná 1/, za ktorú koná II. Národná rada Slovenskej republiky, vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobca neprichádza s novou právnou argumentáciou, ale s argumentáciou, ktorá bola dávno prekonaná tiež existujúcou súdnou judikatúrou. Nie je daný dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Ako právne relevantný nie je prípustný žalobcom uvádzaný dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. e) CSP a nie je daný ani dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Navrhol, aby najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol resp. pri závere, že dovolanie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, aby dovolanie zamietol ako nedôvodné.

5. Viac vyjadrení k dovolaniu podaných nebolo.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

7. Z ustanovenia § 420 písm. e) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

7.1. Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (fair trial) tak, ako je vymedzené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) je garancia, aby vo veci rozhodoval správne obsadený súd, pričom v zmysle čl. 48

ods. 1 prvej vety ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

7.2. Ústavný súd Slovenskej republiky zaujal názor k obsahu základného práva na súdnu ochranu s osobitným zreteľom na povinnosť/možnosť všeobecného súdu podľa čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len „zmluva“) predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (v tom čase Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev, pozn. dovolacieho súdu) v kontexte § 109 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku v uznesení z 03. júla 2008 sp. zn. IV. ÚS 206/08. Závery prijaté ústavným súdom sú plne aplikovateľné aj po premenovaní a prečíslovaní jednotlivých článkov Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (článku 234 zodpovedá článok 267) bez zmeny ich obsahu a tiež po strate účinnosti Občianskeho súdneho poriadku [v zmysle § 109 ods. 1 písm. c) ktorého súd konanie preruší, ak rozhodol, že požiada Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy] a nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku [podľa § 162 ods. 1 písm. c) ktorého súd konanie preruší, ak dal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná; uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania súd bezodkladne doručí ministerstvu spravodlivosti]. Ústavný súd pripomenul, že účastník konania podľa zákonnej úpravy nemá nárok na to, aby vnútroštátny súd prerušil konanie a predložil prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru ES; takýto postup však môže navrhnúť. Uviedol, že „Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru ES podľa čl. 234 zmluvy platí len pre taký vnútroštátny súd, ktorý je súdom poslednej inštancie v konkrétnom spore alebo v inej právnej veci, t. j. súdom, proti ktorého rozhodnutiu nemožno podať žiaden opravný prostriedok (výnimkou z povahy veci je návrh na obnovu konania). Nepredloženie veci Súdnemu dvoru ES v prípadoch, keď je príslušný súd povinný tak urobiť, môže znamenať odňatie zákonnému sudcovi aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru..... Účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora ES spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdnym dvorom ES pri výklade komunitárneho práva. Konanie podľa čl. 234 zmluvy je založené na delbe úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom ES. Je vecou len vnútroštátneho súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za súdne rozhodnutie, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozsudku o prejudiciálnej otázke pre vydanie rozsudku vo veci samej, ako aj relevantnosť otázok, ktoré položí Súdnemu dvoru ES. V dôsledku toho je Súdny dvor ES v zásade povinný rozhodnúť, pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva spoločenstva (napríklad rozsudok z 11. júla 2006, Chacón Navas, C-13/05, bod 32 a tam citovaná judikatúra). Z toho však vyplýva, že v rozsahu výkladu práva spoločenstva je zákonným sudcom vo veci začatej pred vnútroštátnym súdom nielen sudca určený rozvrhom práce podľa 15 osobitných predpisov, ale aj komunitárny sudca, lebo jeho povinnosť rozhodnúť o otázkach interpretácie komunitárneho práva je súčasne aj jeho oprávnením, ktoré nemožno zásadne obísť, a ak, tak len komunitárnym právom určenými spôsobmi, ktoré vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora ES, napríklad vo veciach, v ktorých sa uplatní CILFIT formula (pozri rozsudok vo veci 283/81 Srl CILFIT a Lanificio di Gavardo SpA proti Ministerstvu zdravotníctva zo 6. októbra 1982). Ústavný súd pripomína, že ak vnútroštátny sudca nepredloží prejudiciálnu otázku komunitárnemu sudcovi v konkrétnej veci, kde to bola jeho povinnosť, nielen možnosť tak urobiť, potom v takom prípade to môže za istých okolností zakladať zodpovednosť členského štátu za porušenie komunitárneho práva postupom a rozhodovaním vnútroštátneho súdu (pozri napríklad rozsudok z 30. septembra 2003 vo veci Kobler proti Rakúskej republike, C-224/01). Ústavný súd je preto toho názoru, že ak sa v spore v konaní pred vnútroštátnym súdom nepodieľal svojím výkladom práva spoločenstva komunitárny sudca, hoci tento výklad bol nevyhnutný na rozhodnutie vo veci samej, potom vnútroštátny súd bol v tejto časti konania pred ním nesprávne obsadený.....“.

7.3. Najvyšší súd v uznesení zo dňa 13. marca 2019 sp. zn. 7Cdo/104/2018 v konaní obdobnom prejednávanejmu sporu uviedol, že súd ako autoritatívny orgán rozhodujúci spory a iné právne veci je povinný obligatórne prerušiť súdne konanie, ak rozhodol o tom, že požiada podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie Súdny dvor Európskej únie o vydanie rozhodnutia o predbežnej (prejudiciálnej) otázke. Podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie má Súdny dvor Európskej únie právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a/ výkladu zmlúv; b/ platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie. V druhej vete čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je zakotvená povinnosť vnútroštátneho súdneho orgánu, proti ktorého rozhodnutiu nie je opravný prostriedok prípustný, požiadať Súdny dvor o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke; túto

povinnosť ale nemožno vykladať absolútne, t. j. že vnútroštátny súdny orgán má vždy a za akýchkoľvek okolností povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. V rozsudku CILFIT, C-283/81 zo 06. októbra 1982 Súdny dvor uviedol: „Článok 177 tretí odsek Zmluvy EHS (teraz čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) sa má vykladať v tom zmysle, že súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa v spore pred týmto súdom položí otázka týkajúca sa práva Spoločenstva, s výnimkou prípadov, keď skonštatuje, že položená otázka nie je relevantná alebo Súdny dvor už podal výklad sporného ustanovenia Spoločenstva (tzv. *acte éclairé*, obdobne Da Costa 28,29 až 30/62, z 27. marca 1963, Zb. 61,77, fr. znenie), alebo že správne uplatnenie práva Spoločenstva je také jednoznačné, že neexistujú o tom rozumné pochybnosti (tzv. *acte clair*), pričom existenciu tejto možnosti treba posúdiť na základe charakteristík práva Spoločenstva, osobitných ťažkostí spojených s jeho výkladom a nebezpečenstva rozdielnej judikatúry v rámci Spoločenstva“. Dovolanie podané aj z dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP najvyšší súd odmietol po zistení, že rozhodnutia súdov nižších inštancií nespočívajú na aplikácii alebo interpretácii práva Európskej únie. Rozhodnutie najvyššieho súdu prešlo testom ústavnosti, keď ústavný súd uznesením zo dňa 02. októbra 2019 odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

7.4. Dovolací súd nezistil dôvod pre odklon od takto ustálenej rozhodovacej praxe. Aj v prejednávanej veci treba považovať za určujúce, že rozhodnutia súdov nižších inštancií nespočívajú na aplikácii alebo interpretácii práva Európskej únie. Z rozhodnutí obidvoch súdov nižších inštancií vyplýva, že v konaní sa nevyskytla žiadna predbežná otázka podľa medzinárodnej zmluvy, ktorú by bolo potrebné riešiť podaním žiadosti na Súdny dvor, nedošlo teda k naplneniu zákonných predpokladov podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP. Návrh žalobcu na prerušenie konania bol zjavne neodôvodnený, pretože v preskúmvanej veci išlo výlučne o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že námietka dovolateľa o existencii vady konania v zmysle § 420 písm. e) CSP nie je opodstatnená.

8. Najvyšší súd sa ďalej zaoberal dovolacím dôvodom uplatneným podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutie spravodlivosti). Právo na spravodlivý súdny proces ale neznamená právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/2004). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. Dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku, jeho nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť. Právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Naplnené je tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu tvoriacich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne

vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko, Hiro Balani c. Španielsko, Georgiadis c. Grécko, Higgins c. Francúzsko).

10. Vzhľadom na to, že pri vymedzení dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ prevažne len polemizuje so závermi súdov nižších inštancií, dovolací súd v prvom rade zdôrazňuje, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

10.1. Vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu rozsudku odvolacieho súdu dovolateľ konkrétne vytkol, že absentuje zdôvodnenie zamietnutia návrhu na prerušenie konania. Dovolací súd len v stručnosti uvádza, že konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa stotožnil v celom rozsahu s odôvodnením odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu a konštatoval správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 1, 2 CSP), ktoré doplnil. K návrhu na prerušenie konania sa vyjadril v ods. 13 odôvodnenia rozsudku uvedúc, že odvolanie proti tejto časti rozsudku okresného súdu odmietol podľa § 386 písm. c) CSP ako neprípustné z dôvodov tam uvedených. Súd prvej inštancie zdôvodnil nevyhovenie návrhu žalobcu na prerušenie konania v odseku 16 nielen hospodárnosťou konania (zamietnutie žaloby), ale aj tým, že „v predmetnom spore išlo len aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov, nevyskytla sa preto žiadna predbežná otázka podľa medzinárodnej zmluvy, ktorú by bolo potrebné riešiť podaním žiadosti na Súdny dvor Európskej únie, a preto nedošlo ani k naplneniu predpokladov podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP (predtým § 109 ods. 1 písm. c) OSP)“. Ide o odôvodnenie, ktoré je podľa dovolacieho súdu jasné a stručné, zrozumiteľné a výstižné.

10.2. Ako vyplýva aj z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 245/2022 zo dňa 20. septembra 2022 „arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).“ O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

10.3. Dovolateľ považoval rozhodnutia súdov nižších inštancií za arbitrárne, pretože ignorovali obdobnosť komparátorov využitých žalobcom a nedôvodne požadovali ich totožnosť. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na podrobné zdôvodnenie rozsudku súdu okresného a aj na jeho doplnenie súdom odvolacím (bod 10. odôvodnenia). Odvolací súd vychádzal z vyššie uvedeného uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/104/2018, vydaného v skutkovo a právne obdobnej veci, ktoré prešlo testom ústavnosti v podobe uznesenia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 269/2019. V jeho právnej vete ústavný súd (okrem iného) uviedol, že: „Zmenou právnej úpravy valorizácie dávky výsluhového zabezpečenia (výsluhového dôchodku) došlo k zmene spôsobu jeho valorizácie a takáto zmena týkajúca sa rovnako všetkých bývalých príslušníkov Policajného zboru nemôže byť považovaná za diskriminačnú.“ Z obsahu obidvoch rozhodnutí vyplýva, že pri posudzovaní (ne)existencie diskriminácie súdy v základnom konaní porovnávali postavenie výsluhových dôchodcov s dôchodcami starobnými a konštatovali, že ide o dve odlišné skupiny osôb, pričom v rámci jednotlivej skupiny sa za rovnakých, resp. obdobných podmienok s týmito osobami zaobchádza rovnako; nie je dôvod pripodobňovať podmienky medzi týmito dvoma skupinami navzájom ani porovnávať zvyšovanie dávok v týchto dvoch

rozdielných systémoch.

10.4. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že konanie na odvolacom súde ani na súde prvej inštancie netrpí vadou zmätočnosti v intenzite porušujúcej právo na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

11. Dovolateľ tvrdil, že podal dovolanie aj z dôvodu daného v § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Musí ísť o otázku právnú, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP by dovolateľ mal a/ konkretizovať právnú otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť potrebu, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil a c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Dovolací súd aplikujúc ustanovenie § 124 CSP posudzoval dovolanie podľa jeho obsahu v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020), no napriek tomu konštatuje, že dovolateľ v dovolaní nevymedzil právnú otázku, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

12. Dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom, posudzujúc jeho dovolanie aj podľa obsahu, dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné, preto rozhodol o jeho zamietnutí (§ 448 CSP).

13. Aplikujúc zásadu úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP) vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania v dovolacom konaní úspešným žalovaným voči v dovolacom konaní neúspešnému žalobcovi. Z obsahu spisu ale vznik trov dovolacieho konania u žalovaných preukázaný nie je, preto dovolací súd žalovaným voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.